

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство охорони здоров'я України
Вінницький національний медичний університет
ім. М. І. Пирогова**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
навчально-методичної конференції**

**«СИНЕРГІЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ І ПОТРЕБ
РИНКУ ПРАЦІ: НОВІ ПІДХОДИ У
ВИЩІЙ ОСВІТІ»**

3 березня 2026 року

Вінниця – 2026

<i>стратегічної підготовки медичних фахівців воєнного часу: міждисциплінарний підхід .....</i>	399
Гайструк Н. А. Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова. Виноградська Ю. В. , ВОУНБ ім. В. Отамановського. Гайструк А. Н., Маркітанюк В. І. , Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова. <i>Джерелознавчий та контент-аналіз фундаментальних праць Миколи Пирогова в контексті стратегічного значення підготовки медичних кадрів в реаліях воєнного часу.....</i>	403
Гармаш Л. Л., Бондар С. А., Дмитренко С. В., Пічкур О. М. Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова. <i>Важлива роль підготовки медсестер-косметологів у естетичній реабілітації.....</i>	408
Горпинюк О. П., Гайдаєнко О. Ф., Денека М. Т. Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова. <i>Аналіз підходів до навчання латинської медичної термінології в контексті англійської мови за професійним спрямуванням .....</i>	409
Гуменюк Л. Д., Юрченко П. О., Шкарупа В. М. Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова. <i>Еволюційна медицина як актуальний інтегративний компонент сучасної медичної освіти в контексті викладання мікробіології .....</i>	414
Гуменюк Л. Д., Юрченко П. О., Шкарупа В. М. Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова. <i>Принципи антимікробного стюаршипу: від післядипломної освіти до клінічної практики .....</i>	418
Гуцол В. В., Войтенко Т. І., Коваль В. М. , Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова. <i>До питання оновлення змісту дисципліни «Фармацевтичне та медичне товаровознавство» з урахуванням трансформації асортименту медичних і фармацевтичних товарів .....</i>	422
Денека М. Т., Гайдаєнко О. Ф. Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова. <i>Сучасні тенденції освітніх інновацій професійної мови науки у формуванні міждисциплінарних компетентностей здобувачів медичної освіти .....</i>	425
Дмитрук Л. І. Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова. Стратійчук І. Б. Клініка “Пріор” <i>Сучасні методи удосконалення професійного мовлення студентів-медиків.....</i>	429
Ісакова Н. М., Дмитрієв М. О., Бурлака В. Л., Васильчук О. С. Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова. <i>Адаптація навчального процесу з дитячої хірургічної стоматології в умовах військового стану.....</i>	432
Комаровська І. В., Кривецька Н. В. Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова. <i>Досвід проведення</i>	

Гайструк Н. А., д-р мед. наук, професор
Кафедра акушерства і гінекології № 2
Вінницький національний медичний
університет ім. М. І. Пирогова
Виноградська Ю. В.,
завідувач відділу медичних наук
ВОУНБ ім. В. Отамановського
Гайструк А. Н., д-р мед. наук, професор
Кафедра акушерства і гінекології № 2
Вінницький національний медичний
університет ім. М. І. Пирогова
Маркітанюк В. І., студент 6 курсу,
6 X групи, медичного факультету № 2
Вінницький національний медичний
університет ім. М. І. Пирогова

ДЖЕРЕЛОЗНАВЧИЙ ТА КОНТЕНТ-АНАЛІЗ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ПРАЦЬ МИКОЛИ ПИРОГОВА В КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЧНОГО ЗНАЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ КАДРІВ В РЕАЛІЯХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Актуальність. Поряд із безпекою та обороною, інвестиції в людський капітал є наскрізною політикою Уряду та держави - проголосовив Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль на засіданні Уряду (30 травня 2025 року).

Ми для себе повинні зрозуміти, що ідеться про гостру необхідність впровадження освітніх інновацій та нових підходів у вищій медичній освіті.

Злободенна проблема підготовки висококваліфікованих медичних кадрів залишається донині першорядною і вирішальною в реаліях війни та майбутнього післявоєнного складного періоду для розвитку охорони здоров'я країни. Всебічна співпраця із світовою бібліотечною скарбницею знань є одним із дієвих і ефективних напрямків підготовки і підвищення кваліфікації лікарів, особливо в умовах війни. Безпрецедентний історичний досвід феноменального

хірурга Миколи Івановича Пирогова зберігається універсальним джерелом знань, у якому закладено фундаментальні принципи діагностики, профілактики та хірургічного лікування з огляду на період війни. Вивчення цих оригінальних та рідкісних текстів дозволяє сучасним студентам зрозуміти витoki наукової думки та розвивати критичне аналітичне мислення, що важливо для клінічної практики воєнного сьогодення.

Вступ. Історія медицини є важливим інтелектуальним ресурсом для осмислення сучасних викликів у сфері підготовки медичних кадрів. Фундаментальні праці Миколи Пирогова, видатного лікаря, хірурга, педагога й мислителя ХІХ століття, посідають особливе місце у формуванні наукових і освітніх засад медичної професії. Його наукова спадщина виходить за межі клінічної медицини, охоплюючи питання медичної освіти, професійної етики, відповідальності лікаря та державної політики у сфері охорони здоров'я.

У сучасних умовах реформування медичної освіти, зростання ролі міждисциплінарного підходу, компетентнісної моделі навчання та безперервного професійного розвитку особливої актуальності набуває звернення до першоджерел, у яких закладено стратегічне бачення підготовки лікаря як фахівця і як особистості. У цьому контексті джерелознавчий та контент-аналіз праць Миколи Пирогова дозволяє не лише реконструювати історико-науковий дискурс, а й інтерпретувати його в площині сучасних освітніх стратегій.

Мета дослідження

Метою доповіді є здійснення джерелознавчого та контент-аналізу фундаментальних праць Миколи Пирогова з метою виявлення та інтерпретації ключових ідей щодо стратегічного значення підготовки медичних кадрів у системі охорони здоров'я та медичної освіти.

Матеріали та методи

Матеріалами дослідження слугували опубліковані наукові, публіцистичні та педагогічні праці Миколи Пирогова, зокрема тексти, присвячені питанням університетської освіти, підготовки лікарів, ролі науки й практики у

формуванні медичного фахівця, а також його епістолярна спадщина й мемуарні джерела.

Методи дослідження включали:

- джерелознавчий аналіз (визначення походження, типології та контексту створення текстів);
- контент-аналіз (виокремлення ключових понять, тематичних блоків і смислових домінант);
- історико-порівняльний метод;
- метод інтерпретації та узагальнення;
- елементи системного та міждисциплінарного підходу.

Основна частина

Джерелознавчий аналіз спадщини Миколи Пирогова засвідчує її багатожанровість і концептуальну цілісність. Його праці формувалися в умовах глибоких соціальних, політичних і наукових трансформацій, що зумовило особливу увагу автора до проблем освіти як стратегічного ресурсу держави. Пирогов розглядав підготовку медичних кадрів не як вузькопрофесійну задачу, а як комплексний процес формування мислячого, морально відповідального й соціально зорієнтованого лікаря.

Контент-аналіз текстів дозволив виокремити низку ключових тематичних домінант: поєднання теорії та практики в навчанні, роль університетської автономії, значення клінічного мислення, необхідність раннього залучення студентів до практичної діяльності, а також пріоритет етичних засад у медичній професії. Пирогов наполягав на тому, що лікар не може бути лише технічним виконавцем, а має бути носієм наукової культури та гуманістичних цінностей.

Особливе місце у працях ученого посідає ідея відповідальності держави за якість медичної освіти. Він підкреслював стратегічний характер підготовки медичних кадрів для суспільного добробуту, обороноздатності країни та стабільності системи охорони здоров'я. У цьому контексті медична освіта постає як інструмент довгострокового соціального розвитку, а не як локальний освітній процес.

Інтерпретуючи погляди Пирогова крізь призму сучасних освітніх парадигм, можна констатувати їхню концептуальну близькість до сучасних ідей компетентнісного підходу, доказової медицини, міжпрофесійної взаємодії та безперервного професійного розвитку. Його вимога формувати в майбутніх лікарів критичне мислення та здатність до самостійного наукового пошуку є надзвичайно актуальною в умовах інформаційного перенасичення та швидкого розвитку медичних технологій.

Висновки

1. Джерелознавчий аналіз фундаментальних праць Миколи Пирогова засвідчує їхню високу наукову, педагогічну та соціальну цінність як історичного джерела з проблем медичної освіти.

2. Контент-аналіз дозволив виявити системне бачення Пироговим підготовки медичних кадрів як стратегічного чинника розвитку медицини й суспільства загалом.

3. Ключові ідеї вченого — поєднання науки і практики, пріоритет етичних цінностей, формування клінічного мислення та відповідальності лікаря — зберігають актуальність у сучасних умовах реформування медичної освіти.

4. Інтерпретація педагогічної спадщини Миколи Пирогова в сучасному контексті сприяє поглибленню наукового дискурсу щодо стратегічних орієнтирів підготовки медичних кадрів та може бути використана при розробці освітніх програм і концепцій безперервного професійного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Гайструк Н.А. Багатоетапна конференція молодих науковців як метод якісної підготовки медичних кадрів у кризових умовах: матеріали II навч.-метод. конф. «Актуальні проблеми якісної підготовки медичних кадрів у надзвичайних умовах», Вінниця, 7 лют. 2024 р., / Н.А. Гайструк та ін. Вінниця: ВНМУ ім. Пирогова, 2024. С. 44–45

2. Гайструк Н.А. Підготовка здобувачів вищої освіти в межах всебічної співпраці наукової бібліотечної спільноти та інституцій громадського здоров'я: виклики та сучасні рішення: матеріали навчально-методичної конференції

«Модернізація освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до тенденцій розвитку українського і світового ринків праці». Вінниця, 26 лют. 2025 р., / Н. А. Гайструк та ін. Вінниця: ВНМУ ім. Пирогова, 2025. С. 51

3. Гайструк Н.А. Міжнародний досвід розробки освітніх програм підготовки медичних кадрів у фокусі проблеми передчасного старіння людини: матеріали навчально-методичної конференції «Модернізація освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до тенденцій розвитку українського і світового ринків праці», Вінниця, 26 лют. 2025 р., / Н. А. Гайструк та ін. Вінниця: ВНМУ ім. Пирогова, 2025. С. 52.

4. Гайструк Н.А. У фокусі фундаментальна взаємодія бібліотеки й науковців в контексті підготовки медичних кадрів: матеріали II навч.-метод. конф. «Актуальні проблеми якісної підготовки медичних кадрів у надзвичайних умовах», Вінниця, 7 лют. 2024 р., / Н.А. Гайструк та ін. Вінниця: ВНМУ ім. Пирогова, 2024. С. 45–46.

5. https://www.kmu.gov.ua/en/news/uriad-ukhvalyv-rishennia-pro-pidtrymku-molodykh-likariv-iaki-pratsiuvatymut-u-selakh-na-deokupovanykh-i-pryfrontovykh-terytoriiakh?utm_source

6. Ганіткевич, Я. В. Історія української медицини в датах та іменах [Текст] / Ярослав Ганіткевич ; Наук. т-во ім. Шевченка, НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, Львів. від-ня, Всеукр. лікарське т-во. Львів : [б. и.], 2004. 368 с.